

Terugblik event Natuur-inbouw

Ruimte creëren voor gebouwafhankelijke fauna binnen de
klimaattransitie

Congres 20 oktober 2025 – TU Eindhoven

Maandagochtend 20 oktober begon in het auditorium van de Technische Universiteit Eindhoven niet zomaar een congres, maar een dag vol ontmoeting, inspiratie en verandering. Onder het motto “Ruimte creëren voor gebouwafhankelijke fauna binnen de klimaattransitie” kwamen ecologen, architecten, natuurbeschermingsorganisaties, beleidsmakers, studenten, ontwerpers en bouwprofessionals uit Vlaanderen en Nederland samen. En dat deden ze met een gezamenlijke missie: bouwen en natuur geen tegenpolen laten zijn, maar bondgenoten.

Doel van de dag

Het congres maakte deel uit van het Interreg project Natuur-inbouw, waarin 21 partners uit Vlaanderen en Nederland samenwerken om natuur-inclusieve maatregelen voor gebouwafhankelijke soorten – denk aan gierzwaluwen, vleermuizen, huismussen – naar een hoger niveau te tillen. De dag was bedoeld om kennis te delen, inspiratie op te doen, barrières bespreekbaar te maken én concrete voorbeelden te tonen van hoe fauna-inclusief (ver)bouwen in de praktijk werkt.

Theorie in de praktijk: de testimonials

Na een hartelijk ontvangst en een krachtige introductie kwamen tijdens de ochtendsessies vier boeiende testimonials aan bod:

Jente De Schepper (Bureau Bouwtechniek) en Jan Van Cakenberghe (Stil(l)architectuur) deelden hun ervaringen als Adviseur Fauna-inclusief (ver)bouwen en lieten zien hoe ze deze opleiding concreet omzetten in de praktijk, meer bepaald voor het Collectie Centrum Antwerpen

en het Technisch Centrum Mortsel.

Benjamin Van Leeuwen toonde het 'Bakhuisje' in Gemeente Weert: Van bakhuis naar faunahuis, waarbij we inzetten op zowel erfgoed als natuurinclusief bouwen.

Niels Luyten gaf inkijk in 'Bastion VIII', een Napoleontisch fort in Dendermonde, Provincie Oost-Vlaanderen. Hier gaan faunavriendelijke maatregelen hand in hand met duurzaam bouwen én met natuureducatie.

Dialog: sessies en campussafari

De sessies toonden hoe praktische toepassingen en technische innovatie kunnen bijdragen aan natuur-inclusief bouwen. Maar toonden ook het spanningsveld tussen bouwambities en natuurbehoud. Discussies over de gebouwgebonden doelsoorten (vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen e.a.), over duurzaam bouwen en over klimaatmitigatie, illustreerden hoe complex de praktijk vaak is. Hoewel iedereen zich kan vinden in natuur-inclusief bouwen, lopen de belangen of invalshoeken van de verschillende disciplines soms uiteen.

Sessie: Seizoenslim (ver)bouwen: Hoe stemmen we de bouwkalender af op de natuur? Een zoektocht naar harmonie tussen hamer en broedseizoen. Gestuurd door Bernd Jost (B2 architectenbureau), Bob Vandendriessche (Vleermuizenwerkgroep Natuurpunt), Claudia Bouwens (NEPROM, Kan Bouwen) en Timo Roeke (Vogelbescherming Nederland) bespreken we het inschakelen van een ecologisch adviesplicht of soortenmanagementplan, de implicaties van het naleven van natuurbescherming op een werf, de kostprijsberekening, en de mindset rond natuurinclusief (ver-)bouwen.

"Eigenlijk moeten we natuur-inclusief 'ontwerpen' zeggen, want het is al in dit stadium dat we over natuur- en faunavriendelijke maatregelen moeten nadenken."

Sessie: Bouw, ecologie en landschap: Wat als we deze drie als gelijke partners behandelen vanaf het eerste schetsontwerp? Jan Willem Burgmans (Heijmans), Sven Augusteyns (UAntwerpen) en Robbert Snep (Wageningen Universiteit & Research) beargumenteerden twee stellingen. Klimaatmaatregelen en biodiversiteit kunnen elkaar versterken, maar worden in de praktijk nog te vaak tegenover elkaar geplaatst. Stadsnatuur biedt kansen, maar vereist systemisch denken in ontwerp, beleid én technologie en dit zowel in steden als in buitengebieden. Ook de particuliere opdrachtgever heeft hierin een belangrijke rol.

Sessie: **Inspirerende bouwdetails:** Van slimme neststenen tot geïntegreerde verblijfplaatsen. De sprekers kwamen hun eigen ervaringen op het terrein [presenteren](#). We hoorden Filip Dobbels (Buildwise) over bestaande kanalen met bouwdetails en het nut van natuurinbouwmaatregelen, Eefje Rikhof (Rothuizen Architecten) over de bouwdetails van de brandkazerne in Goes en Didier El-Bacha (HOP Architectuur) over de bouwdetails van het Baurhaus in Deurne, het Natuurontmoetingscentrum in Kieldrecht en het Boothuis in Kieldrecht.

Wesley Massij (EngD-Trainee TU/Eindhoven) kwam dan weer het prototype voor een schijnschoorsteen en voorzetgevel blootstellen aan opbouwende kritieken. In deze sessie werd benadrukt dat ook mislukkingen of moeilijkheden waardevolle leermomenten zijn.

Sessie: **Wat als we zelf de spelregels verzinnen?**

Deelnemers gingen aan de slag met een denkexperiment rond een fictieve beschermde soort. Draagvlak, kennisdeling en handhaving kwamen hierbij aan bod.

Parallel aan de sessies kon men deelnemen aan een unieke **Campus-Safari**, onder leiding van Wesley Massij, die liet zien hoe de TU/e zelf natuur-inclusief denkt én doet op haar terrein.

Award

Er werd met spanning uitgekeken naar de [uitreiking](#) van de Award Natuurinclusief Bouwen & Ontwerpen.

De vakjury bestond uit Marit Janse (De Urbanisten), Brigit Gerritse (Dutch Green Building Council), Gert-Jan Koopman (Natuurpro) en Didier El-Bacha (HOP.architectuur). Zij riepen het project ZOË, een appartementencomplex in Amsterdam, als winnaar uit. De tweede en derde prijs gingen naar projecten in Eindhoven: 'De Rustenburgstraat' en het 'Watersysteem Eindhoven'.

“ZOË creëert een unieke leefomgeving voor mens én natuur.”

Netwerking

Tijdens de sessies, maar ook bij de lunch en netwerkborrel werd de behoefte aan uitwisseling en samenwerking duidelijk. Daarin moeten we vooral zoeken naar de gemeenschappelijke noemer van natuur-inclusief (ver-)bouwen om toekomstige projecten zowel op vlak van ecologie als bouw op elkaar af te kunnen stemmen.

Conclusie

Jan Douwe Kroeske vatte de dag kernachtig samen – met zoals altijd een vleugje luchtigheid. Het was een verbindende dag waarin inzichten werden uitgewisseld en gereflecteerd werd over hoe fauna-inclusief (ver-)bouwen in de praktijk werkt.

De boodschap was helder: natuur-inclusief bouwen is geen trend, maar noodzaak. Deze beweging is volop in gang gezet. Ook kleine inspanningen, zoals bv. de opleiding adviseur fauna-inclusief (ver-)bouwen, kan een exponentiële verspreiding van kennis én realisaties in gang zetten. Het gevoel was dan ook positief: de beschikbare kennis en kunde biedt een stevige basis om verder te bouwen aan een toekomst waarin natuur en bouw elkaar versterken.

Bedankt aan alle deelnemers voor jullie constructieve aanwezigheid!

Een aantal presentaties staan integraal op de Interreg [projectwebsite](#) ('downloads').

Het Interreg Project Natuur-inbouw wordt mede gefinancierd door de Europese Unie.